

δίκτυο

για τα δικαιώματα
του παιδιού

Πέρα από λόγια και συμβάσεις

network

for children's
rights

Beyond words and conventions

Άρθρα 75- 78

Η προστασία των παιδιών από τους κινδύνους των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι αναγκαία και η ανάγκη λήψης αποτελεσματικών μέτρων δεν αμφισβητείται. Ωστόσο, η εισαγωγή μιας τόσο σημαντικής ρύθμισης σε άσχετο νομοσχέδιο και η διεξαγωγή της δημόσιας διαβούλευσης κατά τη θερινή περίοδο δεν ευνοούν τον ουσιαστικό διάλογο για ένα ζήτημα που αφορά άμεσα τα δικαιώματα εκατοντάδων χιλιάδων παιδιών.

Παράλληλα, η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι οι γενικευμένες απαγορεύσεις σπάνια αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τους κινδύνους του ψηφιακού περιβάλλοντος. Αντιθέτως, ενδέχεται να οδηγήσουν τα παιδιά σε λιγότερο ελεγχόμενες πλατφόρμες, να ενθαρρύνουν την παράκαμψη των περιορισμών με τεχνικά μέσα και να αποτρέψουν τα ίδια από το να αναζητήσουν βοήθεια όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα στο διαδίκτυο, φοβούμενα ότι θα αποκαλυφθεί η παραβίαση της απαγόρευσης.

Η απαγόρευση πρόσβασης δεν εξαλείφει τους κινδύνους του διαδικτύου· απλώς μεταθέτει χρονικά την έκθεση των παιδιών σε αυτούς. Το ζητούμενο δεν είναι η προσωρινή απομάκρυνσή τους από τις ψηφιακές πλατφόρμες, αλλά η διασφάλιση ότι, όταν τις χρησιμοποιούν, θα βρίσκονται σε ασφαλή ψηφιακά περιβάλλοντα, σχεδιασμένα με γνώμονα τα δικαιώματα και τις ανάγκες τους.

Η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώνεται και από τη διεθνή βιβλιογραφία. Πρόσφατη μελέτη που δημοσιεύθηκε στο [BMJ Adolescent social media restrictions: are we missing the bigger picture? | The BMJ](#), εξετάζοντας το παράδειγμα της Αυστραλίας ως της πρώτης χώρας που εισήγαγε αντίστοιχους περιορισμούς, διαπίστωσε ότι η χρήση των πλατφορμών από τα παιδιά μειώθηκε ελάχιστα, καθώς τα περισσότερα συνέχισαν να χρησιμοποιούν τους λογαριασμούς τους. Οι ερευνητές καταλήγουν ότι το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι η απαγόρευση αυτή καθαυτή, αλλά κατά πόσο το νομοθετικό πλαίσιο υποχρεώνει τις ίδιες τις εταιρείες τεχνολογίας να σχεδιάζουν ασφαλέστερες υπηρεσίες για τα παιδιά, αντιμετωπίζοντας τις αιτίες των κινδύνων και όχι μόνο τα συμπτώματά τους.

Αντί, επομένως, για οριζόντιες απαγορεύσεις, απαιτείται μια ολοκληρωμένη δημόσια πολιτική ψηφιακής προστασίας και ενδυνάμωσης. Αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει τη συστηματική καλλιέργεια του ψηφιακού εγγραμματισμού των παιδιών, την ουσιαστική υποστήριξη των γονέων και των εκπαιδευτικών, αλλά και αποτελεσματική ρύθμιση των ίδιων των ψηφιακών πλατφορμών. Ειδικότερα, απαιτείται εποπτεία των αλγορίθμων που ενισχύουν την εξάρτηση, περιορισμός της στοχευμένης διαφήμισης προς ανηλίκους, αντιμετώπιση των πρακτικών που παρατείνουν τον χρόνο παραμονής στις πλατφόρμες και θέσπιση αναλογικών και αξιόπιστων μηχανισμών επαλήθευσης ηλικίας, με πλήρη σεβασμό στην ιδιωτικότητα και στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Εξίσου σημαντικό είναι οι σχετικές πολιτικές να σχεδιάζονται μέσα από ουσιαστική διαβούλευση με την επιστημονική κοινότητα, τους φορείς προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού, τους γονείς και, κυρίως, με τα ίδια τα παιδιά. Η συμμετοχή τους δεν αποτελεί απλώς καλή πρακτική, αλλά υποχρέωση της Ελληνικής Πολιτείας, σύμφωνα με το άρθρο 12 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία έχει κυρωθεί με τον Ν. 2101/1992. Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σε συνεργασία με την οργάνωση *Youth in the Loop*, υλοποιεί ήδη σχετική έρευνα <https://ddp.gr/gr/news/3279/> καταγράφοντας τις απόψεις των ίδιων των παιδιών για το ζήτημα, οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη κατά τη νομοθέτηση.

Πέραν των ανωτέρω, το προτεινόμενο σχέδιο νόμου εγείρει σημαντικά ζητήματα ως προς την κυβερνοασφάλεια, τη συμβατότητά του με τα δικαιώματα του παιδιού και το ενωσιακό δίκαιο, την έλλειψη διαφάνειας ως προς την εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής του ΚΕΣΥ, καθώς και την απουσία ουσιαστικής συμμετοχικής και τεκμηριωμένης νομοθέτησης. Τα ζητήματα αυτά, μαζί με τον κίνδυνο μετατόπισης των παιδιών σε μη συμμορφούμενες πλατφόρμες, την εύκολη τεχνική παράκαμψη των περιορισμών και τις πιθανές διακρίσεις που ενδέχεται να προκύψουν από την εφαρμογή του μέτρου, αναδείχθηκαν μεταξύ άλλων στην ανοικτή επιστολή που συνυπογράψαμε 25 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και απευθήναμε προς τον Πρωθυπουργό και τα αρμόδια Υπουργεία στις 20 Μαΐου 2026 (<https://www.news247.gr/magazine/reportage/25-organoseis-kata-tis-apagorefsis-social-media-se-anilikous-epistoli-ston-prothipourgo/>)

Τέλος, προκαλεί προβληματισμό το γεγονός ότι το σχέδιο νόμου περιορίζεται αποκλειστικά στον καθορισμό του κατώτατου ορίου ηλικίας των 15 ετών, χωρίς να προβλέπει συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τους παρόχους των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, χωρίς μηχανισμούς ελέγχου της εφαρμογής του μέτρου και χωρίς να προσθέτει ουσιαστικές εγγυήσεις πέραν εκείνων που ήδη απορρέουν από το άρθρο 8 του GDPR και το άρθρο 21 του Ν. 4624/2019 για την αυξημένη προστασία των προσωπικών δεδομένων των παιδιών κάτω των 15 ετών.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί επίσης η πλήρης απουσία οποιασδήποτε πρόβλεψης για την εκπαίδευση και τον ψηφιακό εγγραμματισμό παιδιών, γονέων και εκπαιδευτικών, παρότι οι παρεμβάσεις αυτές είχαν παρουσιαστεί από την ίδια την Κυβέρνηση ως βασικός πυλώνας της εθνικής στρατηγικής για την προστασία των παιδιών στο ψηφιακό περιβάλλον.